

- “ဟဲကလော့၊ အဲပွေဟ်ကုအဲတဲ အဲမကျင်ရောင်၊ ဖော်လွဆိုက်ညွန်အဲ။ ယံကျင်ကိုအဲမူး နကံအဲဖျင်လင်ဂျီ အဲပန်ပွေဟ်ဖော်ရ” ဗောဓိသတ်ဂး။ (၅၅၀။ ၉-၅၅။ ပ-၁၇၇။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/ “ဘီလူး၊ ငါသည် ကိုယ်ကိုကြံ၍ တောအုပ်သို့ဝင်၏။ သင်သည် မမေ့မလျော့ ငါ့အထံသို့ချဉ်းလော။ အဆိပ်လူးသောမြားဖြင့် သင့်ကိုပစ်၍ ဤအရပ်ပင်လျှင် သတ်အံ့” ဟု (ဘုရားလောင်းသည် ဘီလူးအားခြိမ်းခြောက်၏။) (၅၅၀။ ပ-၂၆၀။ ညောင်ကန်။) (ဖော်လွဆိုက်ညွန်အဲ = ငါ့အနားသို့ မကပ်လာနှင့်) ပွဲမူအေဂံလိက်/ “Ogre,” answered the Bodhisatta, “I knew what I was doing when entering this forest. You will be ill-advised to **come near** me. For with a poisoned arrow I will slay you where you stand.” (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-138)
- “—၊ ကာလတလညးနွံၣ် တြံတအံင်ဆီကိဉ္ဇောန်အဲၣ် ဟဲရ။ တုညးဟံမဲတဲ ပြောဟိတ်ပအနိင်အခိုင်ကိုအဲ၊ အဲဟံဒွေတ်ဗက်စိတ်ပြောဟိတ်တဲ ပြောဟိတ်ဂေက်ဂြသရ အလုံကုအဲရ ပြောဟိတ်ပ” (ဂူကျင်ဟီဗျီသိုင်ရ။) (၅၅၀။ ၉-၂၂၀။ ပ-၆၂၁။ အစွောံ။) ဗတ်ဗွာ/ “မြတ်သောမင်းကြီး၊ သင်မင်းကြီးရှိစဉ် ယောကျ်ားတို့သည် အကျွန်ုပ်အား ချဉ်းကပ်ခြင်းငှာ မဝံ့ကုန်။ သင်မင်းကြီးမရှိစဉ် ပုရောဟိတ်သည် အကျွန်ုပ်အား အနိုင်အထက်ပြုကျင့်၏။ အကျွန်ုပ်သည် ပုရောဟိတ်၏အလိုသို့ မလိုက်သည်ဖြစ်၍ ပုရောဟိတ်သည် အကျွန်ုပ်၏တစ်ကိုယ်လုံးကို အနာတရဖြစ်အောင် ပြုကျင့်၏” ဟု မိဖုယားသည် မင်းအား ဂုံးတိုက်၏။ (သုတေသီ)

((((((((((((((((((((((((())))))))))))))))))))))

ကလိ။ ကလိကောံ။ ကလိကောံဗုတ်။

ဝေါဟာရ ‘ကလိ’/‘ကလိကောံ’ ဝံ ပွဲခေတ်ပိုလျှဟ်ဏအ် ညးဂမၠိုင်ဟံတီဟံ့ရပ်စပ်ဂံၣ်ဒ်တဲ ဗျိုက်တို့ဒိုင်ရောင်။ ဝေါဟာရ ‘ကလိလောန်’ မွဲဟောင် ညးဂမၠိုင်တီတဲ ရပ်စပ်စကားတံၣ်ဒိုင် ပွဲခေတ်တူဏအ်ရ။ ဗွဲစွတ်တုန် ပွဲဝေါဟာရ ‘ကလိလောန်’ မူးဝံၣ် (ကလိ + လောန်) ဝေါဟာရစါမ ပံင်စပ်လဝ်တဲ မဒိုင်တုန်ယာပံင်ကောံမဲ့ (a compound verb)ရ။ ဗွဲစွတ်မူး ‘ကလိ’ မွဲမစေ်လော် အဓိပ္ပါယ်နွံ၊ ‘လောန်’ မွဲမစေ်လော် အဓိပ္ပါယ်နွံရ။ ‘ကလိ’ ကို ‘လောန်’ ဝေါဟာရစါဝံ မွဲအာအဓိပ္ပါယ်မတုပ်သွဟ် မဒိုင်(synonyms)ရ။

ဝေါဟာရ ‘ကလိ’/‘ကလိကောံ’ ဝံ ဒိုင်ဒိုင်ကောံမဲ့တဲ မွဲအဓိပ္ပါယ် ‘လောန်’ ‘ကလိလောန်’ ‘လောန်စက်’ ရ။ မွဲအဓိပ္ပါယ် ‘စုတ်’ လော် စကားမာန်ရ။ ပွဲအဘိဓာန်မန်အေဂံလိက်အွာဟာလီဒေဂံဝေါဟာရ ‘ကလိ’ ဂံၣ် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် (v) to pass, to pass away, to die တဲ ‘ကလိကောံ’ ဂံၣ် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် (v) to pass, to leave behind ရ။ ပွဲအဘိဓာန်မန်ဗွာအွာထောန်သိုင်ဂံ ဝေါ

ဟာရ ‘ကလိ’ ၎် ညးကို လဝ်အဓိပ္ပါယ် ‘လွန်သည်’ ရ။ ဗတ်ဘာသာဗျာ ‘လွန်သည်’ မွဲ၎် အဓိပ္ပါယ်နာနာသတ် နှိအာမာန်ရ။ ညံင်အဓိပ္ပါယ်ဝံသောင်ကွဲ၎် ‘ကျော်လွန်သည်’၊ ‘သာလွန်သည်’၊ ‘လွန်မြောက်သည်’၊ ‘ကွယ်လွန်သည်’၊ သတ်ဝံအဲမိက်ဝံဟိုဗပင်ရ။

ဗွဲအဓိပ္ပါယ် ‘ကျော်လွန်သည်’ မွဲ၎် (၁) (အချိန်ကာလတစ်ခုခုကို) ကျော်လွန်သည် (လောန်အာဗွဲအခိုင်ကာလမွဲမွဲ)ကို၊ (၂) (နေရာဒေသတစ်ခုခုကို) ကျော်လွန်သည် (လောန်အာဗွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲ) ကို စကာတ်ဝေါဟာရ ‘ကလိ’/‘ကလိကျေ’ ဝံမာန်ရ။ လူတ်စီစတ်ရံင်ဝါကျပယိုက်ဂမ္တိုင်ဗွဲသွတ်ဝံတဲ ညးမလူတ်တအံ ကြက်သွေံတုးစိုတ်ရောင်။

(အချိန်ကာလ) “ကျော်လွန်သည်” (to pass)

- “ယံက်နီရီကိနီရော၊ အဲသွာန်မွဲးတံညးစါညါ။ ပွဲမွဲဗတံ မဒးဩဝဲအာနူရင်သွံတဲ မဒးဗိုဗျဟ်စံင် တူတ်ဂံနွံရ။ ယင်အခိုင်မွဲဗတံ ကလိကျေအာတဲ မကလိဝံရင်သွံပွန်မွဲး၎် ညံင်ရံဒြပ်မကျေလောင် အာဂံဒ်တဲ မဟံကလိဝံပွန်ဂံရ။ ညံင်ရံမိကိုမ၊မပကာဂစိုတ်တဲ မဟံကလိဝံပွန်ဂံရ။ မွဲးတံမဩဝဲအာနူရင်သွံ မွဲဗတံမဖိုသတ်ဂံ မူဟိုတ်မဝံဒ်ဂံရော” (သတ်ဝံသိုင်သွာန်တံ ခွေဝံတြုဗြဲညးစါဂံရ။) (၅၅၀။ ၆-၅၀၄။ ၈-၄၁။ အစွေံ။) (အခိုင်မွဲဗွဲကလိကျေအာ = အခိုင်မွဲဗွဲလောန်အာ)။ ပွဲမူဗျာ/ “ကိနီရီမ၊ အကြင်သင်တို့ကင်း၎်နေရသော တညဉ်သည်ရှိ၏။ ထိုတညဉ်ကို ပျောက်လေပြီးသောဥစ္စာကို အဖန်တလဲလဲ နှမြောစုံမက်ကုန်သကဲ့သို့၎်၊ သေလွန်ပြီးသောမိဘကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ကုန်သကဲ့သို့၎်၊ သင်တို့သည် အဖန်တလဲလဲ စိုးရိမ်ကြကုန်၏။ လူ၏ကိုယ်အဆင်းနှင့် တူကုန်သောသင်တို့ကို ငါမေး၏။ အဘယ့်ကြောင့် ကင်း၎်နေခြင်းကို ပြုကြကုန်သနည်း။” (၅၅၀။ ၈၇-၄၈၉။ ညောင်ကန်။)
- ပွဲကာလဂံ သိုင်ဗာရာဏသီ ပကျေကာဂစိုတ်တဲ ကလိအာထပိုတဲရ။ ဟိုတ်နူသိုင်မဟံမွဲကို ကောန်ဂံဒ်တဲ ညးသွေံဆက်ပွင်ရင်ကိုန်ချင်ဂံဟံမွဲတဲ အမတ်တံစီရင်ကွီဖုယာရတ်တဲ “ဒွဲညးမထိုက်ကြိုက်ပွင်ရင်မင်မွဲသတ်မာန်ဂံ ကိုအာစိုပ်ရ” ဂးတဲ ဗလးဏာကွီဂံရ။ (၅၅၀။ ၆-၅၂၉။ ၉-၇၂။ အစွေံ။) (ကလိအာထပိုတဲ = လောန်အာထပိုတဲ)။ (ပွဲမူဗျာ/ ထိုအခါဗာရာဏသီမင်းသေ၎် ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့ ဖြစ်၏။ မင်းမျိုးသည်ကား သားမရှိ။ မှူးတော်မတ်တော် အစရှိသောသူတို့သည်။ — “မင်းဖြစ်ထိုက်သော သူ၏အထံသို့ သွားလတ္တံ့” ဟု ဖုဿရထားကိုက၊၎် လွတ်ကုန်၏။ (၅၅၀။ ပဉ္စ-၂၇၄။ ညောင်ကန်။)
- သိုင်အရိန္ဒမတုန်ဂံ လုက်ပန်စောသွာံဂံ ကလိအာတဲနပ် ဗိုသွာသောဏတဲ “သဟဲအဲသောဏဂံ မူဒွဲမအာရော” ချပ်ရံဝံတဲ မဂ္တိုင်ကိုဝါဗိုသွာတဲ။ —။ (၅၅၀/ ၆-၅၂၉။ ၉-၇၄။ အစွေံ။) (ပွဲမူဗျာ/ ဘုရားလောင်း(အရိန္ဒမမင်း)သည်လည်း အနှစ်လေးဆယ်လွန်လျှင် အောက်မေ့မိ၎် “ငါ့အဆွေ့ချစ်ဖြစ်သော သောဏကသတို့သားသည် အဘယ်မှာနည်း” ဟု

သောဏကသတို့သားကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့သော်လည်း၊ ---။ (၅၅၀။ ပဉ္စ-၂၇၆။ ညောင်ကန်။)

- (ဣသိ)ညးခါကောကိုဒေ ဥပကာမိကိုမခါရ။ နူဂယးပြဟ်က္ခိတုံ ကိုဉ်သ္မကိုမိမတုံ တံဇးစ အးဗိုန်တုံ လုပ်အာဂြိုပ်ရ။ သစ္စုမ္မံကိုရ်တံဂ် ဂ္ဂဲနင်တုံ ကိုမိကိုမစရ။ နဉ်လမုဟ်ကို နဉ် ဂမ္မံကို ဖုံပွဲမိကိုမရ။ တုံကြဲကြာတ်သော်ဝန်ဇာတာမိမခါရ။ တုံပတ်ဇိုင်တဲမိမခါရ။ နအခါန်မ လံသင်ဝံဂ် ကာလိအာတုံနော်၊ ---။ (၅၅၀။ ၉-၅၃၂။ ၉-၁၉၁။ အစောံ။) (ကလိအာ = လောန်အာ)။ (ပွဲမုဗ္ဗာ/ (ရသေ့)ညီနောင်နှစ်ယောက်တို့သည်လည်း မိဘတို့ကို လုပ်ကျွေး ကုန်၏။ ထိုမိဘတို့အား နံနက်စောစောကသာလျှင် တံပူ, မျက်သစ်ရေကိုပေး၍ ကျောင်း ကိုလည်းကောင်း ပရဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း တံမြက်လှည်း၍ သောက်ရေကိုဖြစ်စေပြီးလျှင် တောမှ ချိုမြိန်မြတ်ကုန်သော သစ်သီးကြီးငယ်တို့ကို ဆောင်ယူ၍ မိဘတို့ကို စားစေကုန် ၏။ ရေခွေးဖြင့်လည်းကောင်း ရေအေးဖြင့်လည်းကောင်း ရေချိုးစေကုန်၏။ ဆံကျစ်တို့ကို သုတ်သင်ကုန်၏။ ထိုမိဘတို့အား ခြေလက်ဆုပ်နယ်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုကုန်၏။ ဤသို့ ရှည်မြင့်စွာသောကာလ ရောက်လတ်သော် (လွန်လတ်သော်)၊ ---။ (၅၅၀။ ပဉ္စ-၄၀၀။ ညောင်ကန်။)

- နိဿဲကိုဉ်ဉ်ဉ်ဉ်ဉ်ဉ်ဉ် ကောန်ဗြဲဂဟပတိမ္မဲဂ် သစ္စတပါပီဂးယျ၊ ပဂမ္မိဣသိ သပိုင် ယာတ်ကမု ကနံပန္နသာတုံ ဒွင်ပွဲသုသာန်ရ။ ပန်တုံကာလိကောံတုံ ကိုပိုန်မဲဝါ၊ ---။ (၅၅၀/ ၉-၅၃၆။ ၉-၃၁၆။ အစောံ။) (ပန်တုံကာလိကောံတုံ = ပန်တုံကာလိလောန်တုံ) (ပွဲမုဗ္ဗာ/ သစ္စကပါပီအမည်ရှိသော သုသာန်အလယ်၌ နေလေ့ရှိသော လေးရက်မြောက်ဖြစ်သောထ မင်းကို လွန်စေသော အဝတ်ဖြူဝတ်သော ပရိပိုဇ်မသည်ရှိ၏။ (၅၅၀။ ပဉ္စ-၆၂၈။ ညောင် ကန်။)

**(နေရာဒေသ) “ကျော်လွန်သည့်”
(to pass, to leave behind)**

- (သကိုပ်သာမိုက်သမ္ပိဂ်) ဒးကာလ ဗုန်ကေတ်ကွီစောတ်မသုန်ကွံဂ်တုံ ဇက်အာရ။ ဗမ္မဲလှောင် ဟောင် ကာလိကောံဒမံင်မိုဟ်တုံ အာစိုပ်(ပါင်တြင်)ကန္တာရ။ (၅၅၀။ ၉-၁။ ပ-၂/၃။ အ စောံ။) (ကာလိကောံဒမံင်မိုဟ် = လောန်အာဌာန်ဒမံင်မိုဟ်) (ပွဲမုဗ္ဗာ/ လှည်းကုန်သည်မိုက် သည် (အချိန်ရောက်သော် ငါးရာကုန်သော) လှည်းတို့ကိုက၍ ထွက်သွားလေသည်ရှိသော် အစဉ်သဖြင့် လူတို့၏နေရာမှလွန်၍ ကန္တာရ၏အဦးအဝသို့ ရောက်၏။ (၅၅၀။ ပ-၁၀။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ And he yoked his carts and set out. Journeying along, he **left** human habitations **behind** him and came to the outskirts of the wilderness. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-5)

- ဘော၊ ဟဲမိတ္တဝိန္ဒက။ သောတံ၊ င်ဗေဂ်။ ရမဏိကံ၊ ပွဲပြာသာဒ်အဖျိုက် မဂပ်ဂင်လိုင်စိုတ်
ဂ်။ အတိက္ကမ္မ၊ ဗေဂ်ကလိကေတံ။ သဒါမတ္တဉ္ဇနာကံ၊ န်ပြာသာဒ်ဩန် ပြာသာဒ်ထင် ပြာ
သာဒ်မိုက်တံဂ်။ သောတံ၊ င်ဗေဂ်။ အတိက္ကမ္မ၊ ကလိကေတံ။ ပါသာဏံ၊ ဧဒံမဒ်တံပသဲ။
မာသိနော၊ င်ဗေဂ်ဒေယံလင်ရစက်ဂ်။ ယသ္မာ၊ ဩဟိတ်မ္မဲ။ အသိ၊ စိုန်ဗေဂ်ဒ်။ တသ္မာ၊
ဟိတ်ဒ်သင်ဂ်ရ။ ဇိဝန္တော၊ သိုမဂျိုင်တံဂ်။ နမောက္ခသိ၊ စိုန်ဗေဂ်ဟံဂံဗ္ဗးဏီရ။ ဣတိ၊ န်တဂ်
ဂါထာမြဝံ။ အာဟ၊ စိုန်ဗေဂ်မိသတ်(ဒေဝတ်)ဂး။ (၅၅၀။ ၉-၈၂။ ပ-၂၆၅/၂၆၆။ အ
စောံ။) (မင်ဗွဲမိတ္တဝိန္ဒကဂ် ဟိတ်နူကံပွဲသရံပါပင်ဇကု မဒေထဏိကံစုတ်လင်မိဂ်ရ သရံပါပ
ဂ်ကံဖိုတဲ ဂျိုင်ဂျိုင်မဒေယံတံ ရစက်ပသဲပုတ်ပယေဝ် မဒေဒင်ဒဒိုက်နရက်ရ။) (ပွဲမုဗ္ဗာ/
မိတ္တဝိန္ဒက၊ မိတ္တဝိန္ဒက။ သောတံ၊ ထိုသင်သည်။ ရမဏကဉ္စ၊ ဖလ်ပြာသာဒ်ကိုင်း။ သဒါ
မတ္တဉ္ဇ၊ ငွေပြာသာဒ်ကိုင်း။ ဉ္ဇနာကဉ္စ၊ ပတ္တမြားပြာသာဒ်ကိုင်း။ အတိက္ကမ္မ၊ ဇ္ဇနိခဲ၍။ ပါ
သာဏမာသိနော၊ သင်ဇုန်းစက်သို၊ ရောက်၍တည်သည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ ယသ္မာ၊ အကြင်
ကြောင့်။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ တေ၊ သင်၏။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုသည်။ နဓိယတိ၊ မ
ကုန်သေး။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက်။ ဇိဝံ၊ အသက်ရှင်လျက်။ ခုရစက္ကာ၊ သင်ဇုန်းစက်မှ။ န
မောက္ခသိ၊ မလွတ်ရလတ္တံ။ (၅၅၀။ ပ-၃၉၉။ သောင်ကန်။)
- “ယံကောလု၊ နူဥင်ပိုဝံဂ် ဗွဲဒိုဟ်သွပ်ကျာသက်သက် တွအဲဗက်အာတဲ ကွာင်တွံထပ်တန်ဂ်
ကလိကေတံ အာစိုပ်တွံထင် ဒမင်ခွောဝ်ဂမ္မိုင်ရ။ ---။” (၅၅၀။ ၉-၅၁၄။ ၈-၁၈၇။
အစောံ။) ပွဲမုဗ္ဗာ/ “အိုအမောင်မုဆိုးသား၊ ထိုသင်သည် ဤအရပ်မှ မြောက်ဖြစ်သောအ
ရပ်မျက်နှာသို့ ဖြောင့်ဖြောင့်သွားလေလော့။ ကြီးကျယ်ကုန်သော တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်တို့ကို
ဇ္ဇနိ၍ သုဝဏ္ဏပဿမည်သောတောင်သည် ရှိ၏။ ထိုသုဝဏ္ဏပဿတောင်သည် ---၊ ကိန္န
ရာတို့၏ မပြတ်ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်၏။ ---။” (၅၅၀။ စတု-၆၆၃။ သောင်ကန်။)
- လှလှောင်သိုင်ကိုဂ္ဂကျာ်တဲ စူးအာရ။ ကလိထေခံကေတံဥင်မိုဟ်အိုသိုတဲ လှမ္မဲဇကုဟေင် လုပ်
အာဂြိုပ်ဇောရ။ (၅၅၀။ ၉-၅၁၄။ ၈-၁၉၀။ အစောံ။) ပွဲမုဗ္ဗာ/ ထိုသောဏုတ္တရမုဆိုး
သည်လည်း မင်းမိဖုယားနှစ်ပါးတို့ကို ရှိခိုး၍ နန်းတော်မှ ဆင်းသက်ခဲ့ပြီးလျှင်၊ --- တော
သို့ဝင်၍ လူတို့၏ခရီးကိုဇ္ဇနိလျှင်၊ --- မိမိတယောက်တည်း သွားသည်ရှိသော်၊ ---။
(၅၅၀။ စတု-၆၆၈။ သောင်ကန်။)
- (မင်ပွဲဥချာန်သိုင်ဂ်) သိုင်ဣသိဂ် လာပပူဇံသကာမဂြိုင်ဂ် ကျိန်ရ။ ပွဲဣာန်ဂ် ဟိတ်နူဂဗုတ်ညး
မကျင်အာ ဤလောန်ဂ်ဒ်တဲ (ဣသိဂ်) တွဟ်နပွပ်ကသိုန်ညိကို ပွဲကလိဝံတဲ၊ ---
ကောန်မဒ်သိုင်ဂ် ဟံဂံဂရင်ပွဲတဲ သ္မာကေတံရချပ်တဲ နူဥချာန်ဂ်တိတ်အာတဲ ကလိကေတံတွံမဂ
ရးတဲ ပွဲကြိုင်ကဏ္ဍဝေဏ္ဍ မဇောဝ်တိတ်နူလစသံပါလဂ် ပွဲတံစန္ဒက ဂပဝ်ကြိုင်ဂ် နိဩ
ကေတ်တဲ ခွဲပန္နသာတဲ ပဒတ်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၅၂၄။ ၈-၃၅၃။ အစောံ။) (ကလိကေတံတွံမ
ဂရး = လောန်အာတွံမဂရး)။ ပွဲမုဗ္ဗာ/ (မင်း၏ဥယျာဉ်၌နေ၍) များစွာသော ပူဇော်

သက္ကာရသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုရသေ့သည် ထိုပလိဗောဓကြောင့် ကသိုဏ်းပရိကံမျှကို လည်း ပြုခြင်းငှာမတတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ --၊ (မင်းဖြစ်သော)သားအား မကြားမူ၍လျှင် တစ် ပါးသောအရပ်သို့ သွားအံ့ဟုကြံ၏။ ကြံပြီး၍ --၊ ဥယျာဉ်တော်မှ ထွက်ခဲ့ပြီးလျှင် မဂဓ တိုင်းကိုလွန်၍ မဟိသကတိုင်းဝယ် သင်္ခါလအမည်ရှိသော ရေအိုင်မှထွက်သော ကဏ္ဍ ဝေဏ္ဍအမည်ရှိသော မြစ်၏အကွေ့၌ စန္ဒကတောင်ကို အမှီပြု၍ သစ်ရွက်မိုးသောကျောင်းကို ပြု၍ (နေ၏။) (၅၅၀။ ပဉ္စ-၉၉။ ညောင်ကန်။)

**(ရုပ်အဆင်း၊ အရည်အချင်း၊ ဉာဏ်ပညာ၊ အတတ်စသည့်) “သာလွန်သည်”
to pass, to excel, to be better, to be superior**

- ဂူကျာ်ဥပရိဒေဝီ မဂပ်ဂဝ်သျှိက်မှိုက် မဂပ်ဂဝ်ဗိုဒေါဝ် မဂပ်ဂဝ်ဒးဂူပပုဗ် မှုံရုပ်မဂေါဝ်လောန် မကလိကေ့ဗြဲပွဲချင်မှိုတ် မှုံရုပ်သတ်မဟံဂံစိုပ်ဗြဲသွင်ညိုကို။ (၅၅၀။ ၉-၂၀၇။ ပ-၅၈၁။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/ (ထိုအသကမင်းအား) ဥပရိအမည်ရှိသော ချစ်မြတ်နိုးစွာသော မိဖုယားသည်ရှိ၏။ ထိုဥပရိသည် အလွန်အဆင်းလှ၏။ ရှုချင်ဘွယ်ရှိ၏။ ကြည်ညိုဘွယ်ရှိ၏။ လူမိန်းမ၏အဆင်းကို လွန်၏။ နတ်သမီးအဆင်းကို မမှီတတ်။ (၅၅၀။ ဒု-၂၁၄။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ His queen consort, named Ubbari, was very dear to him; she was charming, and graceful, and beautiful **passing** the beauty of women, though not so fair as a goddess. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-108)
- (သွတ်ဗြဲအာသကံဒေဝီ မက္ခိန်နူပွဲဒက်တဲ ကူသိမြိမြန်လဝ်ဂ်) ပင်အယုက်စိုက်တြသွံတဲ မပတုစရဲရုပ်ဂေါဝ်လောန် ကလိကေ့ရုပ်မှိုတ်ပက္ကတိ ညင်ရုပ်ကောန်ဒေဝတဗြဲအဆေဝ်သွင်ကို ရ။ (၅၅၀။ ၉-၃၈၀။ ဒု-၃၈၁။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/ ထိုသူငယ်မသည် နောက်အဖို့၌ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရှိသည်ဖြစ်၍ အလွန်အဆင်းလှ၏။ လူတို့၏အဆင်းကို လွန်၏။ နတ်တို့၏အဆင်းကိုကား မမီတတ်။ (၅၅၀။ တ-၁၄၁။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ When she came to sixteen years, she was beautiful, and in her beauty **excelled** the hue of man, but attained not the hue of gods. (The Jataka: Vol. III & IV: Book VI: p-161)
- ဂမှီဗြဲဂ် ညာတ်ရုပ်သတ်ကျာ်ဩ တလးစရဲကျာ်ဂမျိုင် မှုံအရင်အံင်သူလျး မကလိကေ့ရုပ်မှိုတ်ဒေဝတဂမျိုင် မဂေါဝ်လောန်နူရုပ်မှိုတ်ဒေဝတဂ်တဲ --။ (၅၅၀။ ၉-၅၁၄။ ၈-၁၇၇/ ၁၇၈။ အစွောံ။) (မကလိကေ့ရုပ်မှိုတ်ဒေဝတဂမျိုင် = လူနတ်ဗြဟ္မာတို့၏ ရုပ်အဆင်းထက် သာလွန်သည်။) ပွဲမူဗွာ/ (ထိုရဟန်းမိန်းမငယ်သည်) တန်ဆာဆင်အပ်သော တရားဟောပလ္လင်၌နေ၍ တရားဟောတော်မူသော သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ အတိုင်းအရှည်မရှိသော ဘုန်းတော်ပါရမီတော်ကြောင့်ဖြစ်သော မြတ်သောအဆင်းတော်၏ ပြည့်စုံခြင်းနှင့်ယှဉ်သော ကိုယ်တော်ကိုကြည့်၍ --။ (၅၅၀။ စတု- ၆၅၁/၆၅၂။ ညောင်ကန်။)

- (ကောဇ်နွှာသွတ်)သမ္ဘာဝဂ် ဒဒ်မသွတ်နုပိုဉ်းပိဂ် နပူပညာဇကုဂ် ကာလိကေဉ်ပညာဉ်း ပွဲဇမ္ဗုဒိပ်တဲ ဇကုမွဲဂ် ရာင်ဆဲးတဲမလောန်ဟေင်။ ဟိုတ်ဒ်သင်္ဂရ သမ္ဘာဝဂ် က္ကာဟံဂံသွာန်ဏီဂ် သွတ်ရဂးတဲ လွချပ်အိုတ်ညိ။ သွာန်သမ္ဘာဝတဲ ဓဝ်ဟိုတ်ကို ဓဝ်ဖိုကို မအံက်ဂံတီရ။ (၅၅၀။ ၆-၅၁၅။ ၈-၂၁၁/၂၁၂။ အစောံ။) (ပွဲမူဗွာ/ သမ္ဘဝသတို့သားသည် ငယ်သောအဖြစ်နှင့် ယှဉ်လျက် ပညာအထူးဖြင့် ပညာရှိအပေါင်းကို ငွေန်၍တင့်တယ်၏။ ထိုသမ္ဘဝသတို့သားကို ငယ်၏ဟူ၍ မထိမဲ့မြင် မအောက်မေ့လင့်။ အတ္တဉ္စကို၎င်း ဓမ္မဉ္စကို၎င်း ငါ့ညိသမ္ဘဝကိုမေး၍ သိပါလတ္တံ့။ (၅၅၀။ ၈တု-၆၉၆။ ညောင်ကန်။)
- သိုင်ကုသ တွဉ်ကုသဝတီ မပြုနုဇကုရာတ်ဂတာဇမ္ဗုဒိပ် မပတွကွတ် မကာလိကေဉ်ကွတ်ဉ်း အလုံဂတာဇမ္ဗုဒိပ် မဒ်သိုင်မပြု။ --။ (၅၅၀။ ၆-၅၃၁။ ၉-၁၆၉။ အစောံ။) ဗတ်ဗွာ/ ဇမ္ဗုဒိပ်တစ်ခွင် မင်းတကာတို့ထက်မြတ်သော၊ ဇမ္ဗုဒိပ်တစ်ခွင် သူတကာတို့၏အတတ်ထက် သာလွန်သောအတတ်ရှိသော၊ မြတ်သောမင်းဖြစ်သော ကုသဝတီပြည့်ရှင်ဖြစ်သော ကုသမင်း၊ --။ (သုတေသီ)

**(တစ်နံတစ်ခုသော အတားအဆီး၊ အကန်အသတ်ခသည့်ကို) “ငွေန်မြောက်သည့်”
to pass, to overcome, to surmount**

- ကုအရန်တံဂ် မွဲမတွံဂး ကောတုဟလကို၊ မွဲမတွံဂး ဥပါတ်အိုတ်သို မပွဲဂြးဒစိတ်သင်္ဂကို၊ ဥပါတ်မပွဲသွပ်လွံတံဂ်ကို၊ မပွဲလက်သန်ဆဲးဟံဆဲးတံဂ်ကို သျှတ်ကွေန်မဂ္ဂညာန်တဲရ။ ကုအရန်တံဂ် ဒုဟ်ပွသုမင်္ဂလကို ဒုမင်္ဂလကို ကာလိကေဉ်တဲရ။ ယောဂပန် မပွဲကာမဂ်ကိုလေဝ် ကာလိကေဉ်တဲရ။ ဗွဲစွတ်မွဲ တွအရန်တံဂ် နကိုပဋိသန္ဓိဟေင် ပွမကလေင်ကျင်ပွဲလိုက်ဝံဏံဂ် ဟံမွဲရ။ (၅၅၀။ ၆-၈၇။ ၁-၂၇၈။ အစောံ။) ပွဲမူဗွာ/ အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား ကောတုမဟမင်္ဂလာတို့ကို၎င်း၊ နေကြတ်ခြင်း လကြတ်ခြင်း နက္ခတ်ကြတ်ခြင်း ဥက္ကာကျခြင်း အရပ်ကိုမီးလောင်ခြင်း ဥပါတ်တို့ကို၎င်း၊ အထူးထူးအပြားပြားသော အိပ်မက်တို့ကို၎င်း၊ လက္ခဏာတို့ကို၎င်း၊ (မဂ္ဂဉာဏ်ဖြင့်) ဖြတ်အပ်ကုန်ပြီ။ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောတုဟလမင်္ဂလာ၏အပြစ်ကို ငွေန်၏။ ကောဇအပနာဟ အစရှိသော အစုံပြု၍ဟောအပ်သော ကိလေသာလေးပါးဟူသော ယောဂတို့ကို ငွေန်၏။ စင်စစ်အားဖြင့် ဤလောကကို ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းအားဖြင့် တဖန်မလာ။ (၅၅၀။ ၁-၄၁၆။ ညောင်ကန်။)
- “ယုံကျပ်ဂကုဂေါတမ၊ ပွဲဉ်ဉ်ဉ် ဗြိထပုံစော်စါဂ် မပွဲကုသိုဂမ္ဗိုင်တေတဲ နဒေဝဇကု ဗွဲဘုံလျှာန်ဒ်တဲ ဇာတိကိုဒ်ကို ဗွဲမယုတ်တြေံကိုဒ်ကို ကာလိကေဉ်တဲရ။ ဗြိမက္ခောံဩင်ကွတ် ဗိုတ်တံဂ်ကိုလေဝ် အာစိုပ်ဘဝက္ခောတ် မက္ခိဒ်ဗြိမပြသင်္ဂရောင်။ ဇန်ဂမ္ဗိုင်ရာဒနာမိက် ဒဒ်ဗြိညင်ပိုဝံဂ် သိုမသျှက်မ္ဗိုက် မရာဒနာမိက်တဲရောင်” ဗကမ္မာဗြိဂး(ကိုကျပ်တြဲရ။) (၅၅၀။ ၆-၄၀၅။ ၃-၄၈၅။ အစောံ။) ပွဲမူဗွာ/ “အိုရှင်ဂေါတမ၊ ခုနစ်ကျိပ်နှစ်ယောက်ကုန်သော

ကုသိုလ်ကောင်းမှုရှိကုန်သော ငါတို့သည် မိမိအလိုကို ဖြစ်စေကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း အိုခြင်းကို လွန်ကုန်၏။ ပညာရှိတို့သည် ရောက်အပ်သော ဤဗြဟ္မာဖြစ်ခြင်းသည် အဆုံးဖြစ်သောဖြစ်ခြင်းတည်း။ ငါတို့ကို များစွာကုန်သောလူတို့သည် တောင့်တကုန်၏။” (၅၅၀။ တ-၃၀။ ညောင်ကန်။)

ဝေါဟာရ ‘ကလိက္ခေ’ ဝှက် ပံင်စပ်ကိုဝေါဟာရ ‘ဗ္ဗတ်’ တဲ့ ‘ကလိက္ခေဗ္ဗတ်’/‘ကလိက္ခေဗ္ဗုတ်’ သာဝှက်ကျင်ဝေါဟာရပံင်ကောံတို့မဲ့ပွန်ရ။ ဝေါဟာရ ‘ဗ္ဗတ်’ ဝှ် မှ်အဓိပ္ပါယ် ‘ပမာဏ’ ရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ ‘ကလိက္ခေဗ္ဗတ်’ မှ် ဝှ်အဓိပ္ပါယ် ‘လောန်စက်အာနုပမာဏ’ ‘လောန်အာနုဗ္ဗတ်ဗ္ဗတ်’ ရ။ ဗတ်ဗ္ဗာ မှ် ‘ပမာဏကိုလွန်သည်’ ‘လက်ခံနိုင်ဘွယ်အတိုင်းအတာကို ကျော်လွန်သည်’ ‘တရားလွန်သည်’၊ သာဝှ်မဒ်လအာအဓိပ္ပါယ်ဧံရ။ ဗတ်အေင်္ဂလိက်မှ် “to go beyond measure” မဒ်ရ။ ဝါကျပ ယိုဂ်မဗြင်ဗွဲသွင်ဝှ် လူတ်စီစတ်ရင်ညိ။

**(လက်ခံနိုင်ဘွယ် အတိုင်းအတာပမာဏကို) “ကျော်လွန်သည်။ တရားလွန်သည်။”
(of limits, restrictions, etc.) to go beyond, to exceed**

- “ယုံခမိတံ၊ ပတလညာန် ဖြဝတ္ထုယုတ်ပြအောန်၍ိုင်သကလိဝှ် နဝတ္ထုဂ်လေဝ် မဂပ်ဂပ် အေင်သတေတ်အိုတ်တိုတ်ရ။ သွေံဂလိုင် ဆမကြိုက်၍ိုင် ခင်ကေတ်ရ။ ဝှ်အောန် ဆမဝှ် ဂ်အိုတ်တိုတ် လွရာဒနာမိက်တိုန်ဂတ၊ သာဝှ်ပတဲ့ ဝှ်အောန် ခ်သိုက်ဝှ်ိုင် ဝှ်ိုင် သိုက်ဝှ် ဂလိုင်ကင်အာ ဟွံတီဗ္ဗတ်လောဘာဂ် ခ်မကလိပျောန်ပွာ်ကွေံဗ္ဗတ် ဝှ် လောဘာမဟွံတီဗ္ဗတ် မကလိက္ခေဗ္ဗတ်သာဝှ် — ယုတ်မာလောန်သန်သွံ။ ဟိုတ်ခ်ကုဏုဏုရ မှ်ဖော်စိုတ်ပတုလောဘာ မပျောန်ပွာ်ကွေံဗ္ဗတ် ဆဉုတ်သွေင်ထဝ် သိုင်စိုပ်မပရအ်ကိုဂ် ဟွံအေင်သတေတ် နတဲခါ ရပ်လဝ်သိုင်စိုပ်ထဝ်မိုန်တဲ့ ဉုတ်သွေင်သိုဖအိုတ်ပိုက်ကေတ်တဲ့ သိုဖအိုတ်ဂ္ဃုအာ ခ်အာဉုတ် သွေင်ပံက်ရ။ မဒးဟုတ်အာနုကိုထဝ်ရောင် ဟွံသေင်ဟာ။” (၅၅၀။ ၉-၁၃၆။ ပ-၃၈၅/၃၈၆။ အစွေံ။) (ကလိက္ခေဗ္ဗတ် = ပျောန်ပွာ်ကွေံဗ္ဗတ် = ကလိပျောန်ပွာ်ကွေံဗ္ဗတ်) ပွဲမူဗ္ဗာ/ များစွာကုန်သောဝတ္ထုကိုရ၍ အတိုင်းအရှည်ကိုလျှင် သိအပ်၏။ နည်းသောဝတ္ထုကိုရ၍ကား ရတိုင်းသာလျှင် ရောင့်ရဲခြင်းကို ပြုအပ်၏။ အလွန်ကို မတောင့်တအပ်ဟု (မြတ်စွာဘုရား) မိန့်တော်မူလို၍ ——၊ အကြင်ဝတ္ထုကို ရအပ်၏။ ထိုဝတ္ထုဖြင့် ရောင့်ရဲအပ်၏။ မှန်၏။ အလွန်လောဘကြီးသူသည် ယုတ်မာ၏။ ဟသာမင်းကိုဖမ်း၍ ရွှေမှယုတ်ဘူးပြီ။) (၅၅၀။ ပ-၅၇၀။ ညောင်ကန်။)
- ယုံတုညး၊ နလဟိုမဲ့ မလောန်နုဗ္ဗတ် လွဟိုညိ။ နဂလာန်မဲ့ မကလိက္ခေဗ္ဗတ် လွဟိုညိ။ ကျွတ်ဂ် ဟိုတ်နုပါင်တဲ့ မဒးအာစိုပ်လေင်ဂ် တုညးညာတ်တဲ့ရဟွံသေင်ဟာ။ (၅၅၀။ ၉-၂၁၅။ ပ-၆၀၅။ အစွေံ။) ဗတ်ဗ္ဗာ/ “အရှင်မင်းကြီး၊ ပမာဏကိုလွန်သော အပြောကို မပြောလေနှင့်။ အတိုင်းအတာကို လွန်သောစကားကို မဆိုလေနှင့်။ ထိုလိပ်သည် နှုတ်ကြောင့် ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ရသည်ကို အရှင်မင်းကြီး မြင်ရပြီမဟုတ်လော။” (သုတေသီ)

- “ယုံသို့င်မပြု၊ ကုမရှာတ်လေဝ် ကိုန်ကိုရ၊ ညးသ္တိုင်ကိုန်ကိုရ၊ ဂလာန်မကလိင်္ဂေၣ်န့ဗုတိၣ် ၵ ဒးဟိုတဲ ညံင်ရဲကွၢ်ဟ်မဒးအာစိုပ်လေဝ်ဂံၢ် ပုဂံတံအာစိုပ်လေဝ်ရ။” ဂလာန်သံဝံ ဗောဓိသတ် ဟို(ဒလောအံဗ္ဗောန်သိုဣ်)တဲ (ပတွံန့ဂံ) ဂလာန်မဒးဗုတိၣ် သိုဣ်ဟိုရ၊ ဂလာန်ဂိုဣ်ဂံ သိုဣ်ဟံ ဟိုရ။ (၅၅၀။ ၉-၂၁၅။ ၁-၆၀၅။ အစွေံ။) (ပဲမူဗ္ဗာ/ မင်းမြတ်၊ အရှင်မင်းမြတ်သည်မူ လည်းဖြစ်စေ၊ တပါးသောသူသည်မူလည်းဖြစ်စေ၊ အမှတ်မရှိသောသူသည် **ပမာဏကိုလွန် သောစကားကို** ဆိုသည်ရှိသော် (ထိုနှုတ်မစောင့်သောလိပ် ကျ၍သေရသကဲ့သို့) ဤသို့သ ဘောရိသော ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်၏ဟု ထင်ရှားစွာပြု၍ (ဘုရားလောင်းသည်) (မင်း အား)ဆို၏။ မင်းသည် ထိုအခါမှစ၍ များစွာဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်၍ စကားနည်းသည်ဖြစ် ၏။ (၅၅၀။ ၃-၂၄၃။ ညောင်ကန်။) ပဲမူအေဂံလိက်/ “Be it you, O great king, or be it another,” replied he, “whosoever talks **beyond measure** comes by some misery of this kind;” and so he made the thing manifest. And thenceforward the king abstained from talking, and became a man of few words. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-124)

**ဗွဲအဓိပ္ပါယ်စုတိ “ကွယ်လွန်သည်”
to pass away, to die**

ဗွဲအဓိပ္ပါယ် ‘စုတိ’ (ဗတ်ဗ္ဗာ ‘ကွယ်လွန်သည်’)ဂံ ‘ကလိလောန်’ ‘ကလိဘ်’ ‘ကလိသ္မန်’ သံဝံနွံ တရ။ ဝေါဟာရ ‘ကလိဘ်’ ‘ကလိသ္မန်’ တအံဂံ ပဲဗ္ဗန်ကဗျလကံဂမ္တိုင် စကာဂိုဣ်ရ။ ဝေါဟာရ ‘ကလိလောန်’ ဂံ ပဲကာလတဲဏအံလေဝ် စကာဂိုဣ်ဒိုင်ဗွဲမ္တိုင်တဲ တွေင်သွက်ဟိုဟံမဲရ။

**‘ကလိ’/‘ကလိင်္ဂေၣ်’ ဗွဲအဓိပ္ပါယ်တုဟ်သ္တိုင်။ (မညးညှစ်စေသည်။ ညှစ်နွမ်းစေသည်)
to blacken, to stain, to make impure**

ဝေါဟာရ ‘ကလိ’ ပဲဒုဘဲဏအံဂံ မွဲအဓိပ္ပါယ်မတုဟ်ခြာတ်ကို အဓိပ္ပါယ်မပိတ်ထွေးလဝ် ဗွဲလတူတံဂံရ။ ဝေါဟာရ ‘ကလိ’ ဝံ ခဲပုဝ်တိတ်ကျဉ်န့ကိုဝေါဟာရ ‘ကို’ ဂံရ။ ‘ကို’ ဂံ နံကြိယာသုဒ္ဒတဲ ‘က လိ’ ဂံ နံကြိယာကာရိတ်(a causative verb)ရ။ ‘ကလိ’ ဝံ မွဲအဓိပ္ပါယ် ‘ကိုကိုအာ’/ ‘သွက် ညံင်ဂံကိုအာ’ မဒ်ရ။ ဒးကိုအဓိပ္ပါယ်ဗတ်ဗ္ဗာမူး ‘ညှစ်ပေစေသည်’/ ‘ညှစ်နွမ်းစေသည်’/ ‘မညးညှစ် စေသည်’ မဒ်ရ။ ဝါကျပယိုက်ဂမ္တိုင်ဗွဲသွင်ဝံ ဩဝ်လူတ်ရံင်ညိ။

- “ယုံတွတံ၊ အ္ဗာတီတံဂံရုပံ ပိုကလိပလီင်္ဂေၣ် ကြိန်ဒယံကျာ်တြဲညိဂးတဲ ဩပုမ္မဲမ္တဲပ ကျာ် တြဲတုန်လေဝ် လာဘဂိုဣ်တိုန်ကွင်အာပုန်တုန်။” (၅၅၀။ ၉-၂၈၅။ ၃-၈၅။ အစွေံ။) ပဲမူဗ္ဗာ/ “ငါ့သျှင်တို့၊ တိတ္ထိတို့သည် ဘုရားရှင်တို့၏ **မညးညှစ်သည်**၏အဖြစ်ကို ဖြစ်စေ ကုန်အံ့ဟု အမူကိုပြုကုန်လျက် မိမိတို့သည်သာ **မညးညှစ်သည်**၏အဖြစ်သို့ရောက်၏။ ဘု ရားရှင်တို့အားကား ကြီးစွာသော လာဘသက္ကာရသည် ဖြစ်၏” (၅၅၀။ ၃-၅၃၅။ ညောင် ကန်။) ပဲမူအေဂံလိက်/ “Friend, the heretics thought to **blacken** the Buddha,

နဲသက်လောန် (ဣန္ဒြေသုတေသနနုလိင်္ဂပတ်မန်-ကွဲနီဇိုင်အမေရိကန်)

and they only **blackened** themselves: ever since, our gains and glory have increased!” (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-284)

- “ယုံတီလမ္ပုပိန်၊ အ္ဗာတီတံ သိုက်ကလိဗ္ဗန်ကွေတီလမ္ပုပိန်တဲ ပတ်လွီပရာရ။ တီလမ္ပုပိန် လေဝ် ဟုံကလိဗ္ဗန် ဂိုဒဟိုတိုန်ကွင်အာ ညံင်လျးမွိုက် ညးကလိဗ္ဗန်ဟုံမာန်ကို ပိုဒိုက်တံမူး ရောင်အံ။” “ယုံခမိတံ၊ ပွဲကာလအတိက်တေလေဝ် ပိုကလိဗ္ဗန်လျးမွိုက်ဝံညိဂးတဲ (သတ္တံ) ပဒတ်လွီပရာရ။ ကလိဗ္ဗန်ဟုံကလိဗ္ဗန်တဲရ” (ကျပ်တြဲဂး။) (၅၅၀။ ၉-၂၈၅။ ၃-၈၅။ အစွောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ “ရဟန်းတို့၊ ဘုရားတို့၏ညွှန်ခွမ်းခြင်းကို ပြုခြင်းမည်သည်ကား ပတ္တမြား၏ညွှန်ခွမ်းခြင်းကို ပြုသည်နှင့်တူ၏။ ရှေးသရောအခါ ဇောတိရသပတ္တမြား၏ ညွှန်ခွမ်းခြင်းကိုပြုကုန်အံ့ဟု သတ္တဝါတို့သည် လုံ့လပြုကုန်သော်လည်း ညွှန်ခွမ်းခြင်းကို ပြုအံ့သော ငှာ မတတ်နိုင်ကုန်” ဟု (မြတ်စွာဘုရားမိန့်တော်မူ၏။) (၅၅၀။ ၃-၅၃၅။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအင်္ဂလိက်/ “It is impossible to **make** the Buddha **impure**. Trying to **stain** the Buddha, is like trying to **stain** a gem of the first water. In bygone ages people have wished to **stain** a fine jewel, and no matter how they tried, they failed to do it.” (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-284)

((((((((((())))))))))))

ကလံလဖိ။ ကလံလဖိ။

ဝေါဟာရ ‘ကလံလဖိ’ ဝံ ပွဲအဘိဓါန်အ္ဗာဟာလီဒေဂ် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် v. to break off ရ။ ‘ကလံဒပံ’ ဂ်ပုန်တုန် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် v. to come to decision, to search, investigate ရ။ ‘ကလံလဖိ’ ဂ်တုန် ပွဲအဘိဓါန်ညးဂ် ထွေးလဝ်ပွဲမွဲရ။ အတိုင်ပိုက်အ္ဗာဟာလီဒေမူး ‘ကလံလဖိ’ ကောံ ‘ကလံဒပံ’ တံဂ် အဓိပ္ပါယ်ဟုံတုပ် မဒ်ဝေါဟာရတုဟ်ဟ်ရ။ ပွဲအရာဝံ လညာတ်အဲ ဟုံတုပ် ကိုလညာတ်အ္ဗာဟာလီဒေရ။ လညာတ်အဲတုန် ‘ကလံလဖိ’ ‘ကလံဒပံ’ ‘ကလံလဖိ’ မူးဝံတအံဂ် နှိ မွဲဝေါဟာရဟောင် တွေင်ဟုံမွဲသ်ရ။ အဓိပ္ပါယ်နှိမွဲတဲ ဆဲပံင်မအေဝ်ဟောင် မတွေင်အာနူရင်ညံညိရ။ ဝေါဟာရ ‘ကလံလဖိ’ ဝံ အ္ဗာဟာလီဒေမကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် to break off မူးဝံဂ်ကို၊ ‘ကလံဒပံ’ ဗွဲ အဓိပ္ပါယ် to come to decision, to search, investigate မူးဝံဂ်လေဝ်ကို ဟုံတုပ်သုဟ်ကိုအဓိပ္ပါယ် အဲမစိစတ်ဂြိုက်ဂွဲ ဝံတီကေတ်လဝ်တံဂ်ရ။

အတိုင်ပိုက်အ္ဗာဟာလီဒေမူး ဝေါဟာရအင်္ဂလိက် to break off ဝံ မဝံအဓိပ္ပါယ် ‘ကလံတိတ်’ ‘ကွေက်တိတ်’ ‘ပိုတ်တိတ်’ မဒ်ရ။ ဝေါဟာရအင်္ဂလိက် to come to decision ဝံပုန် ဝံအဓိပ္ပါယ် ‘ဖျေ့ညုတ်သွာတ်’ ရ။ ဝေါဟာရအင်္ဂလိက် to search, to investigate မူးဝံတံဂ်ပုန် ဝံအဓိပ္ပါယ် ‘ဂြိုက်ဂွဲ’ ‘စိစတ်’ ‘စိုစိုတ်’ ရ။ ဗွဲအဓိပ္ပါယ်သ်တအံဏအံဂ် အဲဟုံဝံညာတ်ကေတ်လဝ်မွဲသ်ဏီရ။